ECLI:LV:ZRT:2025:0925.C73420525.4.S

Lieta Nr. C73420525

Lietvedības Nr. C-4205-25/49

Zemgales rajona tiesa
AIZMUGURISKS SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Tukumā 2025. gada 25. septembrī

Zemgales rajona tiesa,

tiesnese Inese Mudele,

ar tiesas sēdes sekretāri /Persona D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /Nosaukums B/ prasībā pret /Persona A/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] /Nosaukums B/ (turpmāk arī prasītāja) /Datums R/ cēla tiesā prasību pret /Persona A/ (turpmāk arī atbildētājs) par parāda piedziņu.

Pamatojoties uz Civillikuma 1., 1401., 1402., 1511., 1587., 1590., 1651., 1652., 1662.,1716., 1720., 1759., 1765., 1770., 1775., 1779., 2112., 2113., 2119., 2141., 2142., 2144., 2146., 2150., 2152., 2154. pantu, prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja nesamaksāto nomas maksu 529,42 *euro*, līgumsodu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu 1852,97 *euro*, administratīvās izmaksas 20 *euro*, OCTA polises izdevumus 56,31 *euro*, kompensāciju par bojājumiem 3378,64 *euro*, transportēšanas izmaksas 247,19 *euro*, transportlīdzekļa remonta izdevumus 29,04 *euro*, vērtēšanas izmaksas 42,35 *euro*, parāda piedziņas izdevumus 15 *euro*, līgumsodu 52,94 *euro*par laika periodu no /Datums L/ līdz /Datums K/, samaksāto valsts nodevu 483,59*euro* un advokāta izdevumus 200 *euro*, nosakot prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos procentus gadā no piedzītās, bet neatmaksātās parāda pamatsummas.

[1.1] /Datums O/ starp pusēm tika noslēgts Transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums Nr. 240117RJ01 (turpmāk – Līgums).

Prasītāja nodeva atbildētājam lietošanā (nomā) transportlīdzekli – /Transportlīdzeklis B/ izlaiduma gads: /Datums Q/, automašīnās reģistrācijas Nr. /Transportlīdzeklis A/ (turpmāk – Transportlīdzeklis). Nomas termiņš tika noteikts 60 mēneši un noteikts, ka nomas minimālais termiņš ir 18 mēneši, kā arī noteikts, ka ja Līgums tiek izbeigts pēc minimālā nomas termiņa beigām, bet pirms Nomas termiņa beigām, tad atbildētājam ir pienākums maksāt prasītājam līgumsodu par Līguma pirmstermiņa izbeigšanu viena mēneša nomas maksājumu apmērā.

Maksa par Transportlīdzekļa nomu tika noteikta 264,71 *euro* mēnesī.

[1.2] Ar /Datums N/ pieņemšanas-nodošanas akta parakstīšanu Transportlīdzeklis tika nodots atbildētājam faktiskajā valdījumā, Transportlīdzeklis tika nodots labā tehniskā un vizuālā stāvoklī, nekādi defekti un bojājumi netika konstatēti.

[1.3] Ņemot vērā, ka atbildētājs kavēja Līgumā noteiktos maksājumus, prasītāja vienpusējā kārtā atkāpās no līguma.

Transportlīdzeklis atgriezts prasītājai /Datums M/.

[2] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par celto prasību tiesā nav iesniedzis.

[3] Prasītāja uz tiesas sēdi nav ieradusies. Tiesā /Datums P/ saņemts iesniegums ar lūgumu lietu izskatīt bez prasītājas pārstāvja klātbūtnes. Norādīts, ka prasība tiek uzturēta pilnā apmērā.

Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies, par neierašanās iemesliem tiesu nav informējis, atlikt lietas izskatīšanu nav lūdzis. Par tiesas sēdes laiku un vietu atbildētājam paziņots Civilprocesa likuma 56. pantā noteiktajā kārtībā.

Nekonstatējot Civilprocesa likuma 209. un 210. pantā noteiktos tiesas sēdes atlikšanas pamatus, tiesa uzskata par iespējamu saskaņā ar Civilprocesa likuma 156. panta pirmo daļu izskatīt civillietu bez lietas dalībnieku klātbūtnes tiesas sēdē.

[3.3] Ņemot vērā, ka atbildētājs nav sniedzis paskaidrojumus par prasību un nav ieradies tiesas sēdē nepaziņojot neierašanās iemeslu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 208.^{1}pantu, tiesai ir pamats taisīt lietā aizmugurisku spriedumu. Civilprocesa likuma 208.^{1}panta trešās daļas ierobežojumi aizmuguriska sprieduma taisīšanai lietā nav konstatēti.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi civillietas materiālus un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa secina, ka prasība ir apmierināma daļā.

[5] Lietā ir konstatēti šādi apstākļi.

[5.1] Lietā nav strīda par to, ka starp atbildētāju un prasītāju /Datums O/ noslēgts Transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums Nr. 240117RJ01.

[5.2] No lietā esošā /Datums N/ pieņemšanas-nodošanas akta redzams, ka ar tā parakstīšanu transportlīdzeklis tika nodots atbildētājam faktiskajā valdījumā, kurš bija labā tehniskā un vizuālā stāvoklī, nekādi defekti un bojājumi netika konstatēti.

[5.3] No prasības pieteikuma izriet, ka atbildētājs neveica maksājumus Līgumā noteiktajā kārtībā un līdz ar to prasītāja pamatojoties uz līguma 10.3.1. punktu vienpusējā kārtā atkāpās no Līguma. Transportlīdzeklis atgriezts prasītājai /Datums M/.

Tiesa konstatē, ka lietas materiāli nesatur ziņas par to, ka prasītāja atbilstoši līguma 10.3. punktam būtu paziņojusi atbildētājam par vienpusēju atkāpšanos no līguma.

Lietas materiāliem pievienots Transportlīdzekļa pieņemšanas – nodošanas akts, no kura izriet, ka transportlīdzekļa atslēgas prasītājai nodeva atbildētāja sieva un pats atbildētājs nebija klātesošs nodošanas brīdī. Aktā norādīts, ka transportlīdzeklim konstatēti krāsojuma bojājumi un virsbūves bojājumi, taču sīkāks bojājumu apraksts nav norādīts. Tiesa konstatē, ka Akta sadaļā "*komentāri un pušu vienošanās par defektiem un / vai to novērtēšanu*" norādīts, ka bildes pielikumā, taču šādi pierādījumi lietā nav pievienoti.

[6] Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt prasītājas labā no atbildētāja nesamaksāto nomas maksu 529,42 *euro*, līgumsodu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu 1852,97 *euro*, administratīvās izmaksas 20 *euro*, OCTA polises

izdevumus 56,31 *euro*, kompensāciju par bojājumiem 3378,64 *euro*, transportēšanas izmaksas 247,19 *euro*, transportlīdzekļa remonta izdevumus 29,04 *euro*, vērtēšanas izmaksas 42,35 *euro*, parāda piedziņas izdevumus 15 *euro*, līgumsodu 52,94 *euro*par laika periodu no /Datums L/ līdz /Datums K/

Saskaņā ar Civillikuma 1402. pantu saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma. Civillikuma 1590. pants noteic, ka katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu [..]. Savukārt Civillikuma 1587. pantā noteikts, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumu.

Civillikuma 2112. pants noteic, ka noma vai īre ir līgums, ar ko viena puse piešķir vai apsola otrai par zināmu nomas vai īres maksu kādas lietas lietošanu.

[6.1] Nomnieka pienākums maksāt nomas maksu līgumā noteiktajos termiņos noteikts Civillikuma 2141. pantā.

Kā tas norādīts šī sprieduma [1.1] apakšpunktā, starp prasītāju un atbildētāju noslēgts Transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums, saskaņā ar kuru Transportlīdzekļa nomas termiņš noteikts 60 mēneši, ar ikmēneša nomas maksājumu 264,71 *euro*.

Civillikuma 1589. pants paredz, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Tiesa atzīst, ka prasītāja pamatoti lūgusi pilnībā samaksāt nesamaksāto nomas maksu 529,42 *euro*, jo atbildētājs kavēja līgumā noteiktos maksājumus, OCTA izmaksas 56,31 *euro* un administratīvās izmaksas 20 *euro*.

[6.2] Prasījums daļā par kompensāciju par bojājumiem 3378,64 *euro*, transportēšanas izmaksām 247,19 *euro* un transportlīdzekļa remonta izdevumiem 29,04 *euro* piedziņu vērtējams kā prasījums par zaudējumu, kas prasītājai radušies sakarā ar to, ka atbildētājs nav atgriezis prasītājai Transportlīdzekli tādā stāvoklī, kādā to ir saņēmis, piedziņu.

Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību ir izdarījis.

No Civillikuma 1775., 1779.panta jēgas un satura secināms, ka lietās par zaudējumu atlīdzību ir nepieciešams konstatēt šādus priekšnoteikumus:

1) personas prettiesisku rīcību (darbību vai bezdarbību);

2) zaudējumu esība un to konkrētu apmēru;

3) cēlonisko sakaru starp personas rīcību un zaudējumiem.

Saskaņā ar līguma vispārīgo noteikumu 10.7. apakšpunktā noteikto nomnieka pienākums atgriezt transportlīdzekli prasītājai tādā tehniskā stāvoklī, kādā transportlīdzeklis bija pieņemšanas – nodošanas akta parakstīšanas brīdī.

No prasības pieteikuma 24.punkta izriet, ka prasītājam radās pamatotas aizdomas par transportlīdzekļa faktisko stāvokli līdz ar to radušies zaudējumi par transportlīdzekļa bojājumiem, transportēšanas izmaksām un remonta izdevumiem.

No Transportlīdzekļa novērtēšanas akta Nr.4328-22/2024 rezultātiem izriet, ka transportlīdzekļa noteiktā tirgus vērtība ir 2800 *euro*, bet piespiedu pārdošanas vērtība ir 2100 *euro*.

Tiesa konstatē, ka lietā nav pierādījumi par to, kāds bija transportlīdzekļa tehniskais un vizuālais stāvoklis tā nodošanas dienā, jo transportlīdzekļa nodošanas-pieņemšanas aktā nav norādīts bojājumu apraksts, kā arī aktā norādītos pielikumus – bildes, prasītāja nav iesniegusi. Prasības pieteikumā norādīts, ka transportlīdzeklis atgriezts

prasītājai /Datums J/, savukārt transportlīdzekļa pieņemšanas – nodošanas akts sastādīts /Datums I/, ir redzamas nesakritības datumos. Konkrētie fakti liekt domāt, ka prasītāja neiedziļinās lietas būtībā.

Transportlīdzekļa novērtēšanas aktā Nr.4328-22/2024 norādīts, ka vērtēšana veikta /Datums H/, attiecīgi nav skaidrs kāpēc Transportlīdzekļa vērtēšana veikta vien 3-4 mēnešus pēc tā nodošanas un vai līdz vērtēšanas dienai tas tika izmantots.

Tiesa atzīst, ka prasītāja nav pierādījusi cēlonisko sakaru starp atbildētāja rīcību un zaudējumiem.

Tāpat lietā nav pierādījumi par to, ka prasītāja ir nosūtījusi atbildētājam vērtējumu, kā arī atbilstoši Līguma Vispārīgo noteikumu 8.3. apakšpunktam, nosūtījusi pieprasījumu samaksāt prasītājam atlīdzību par Iznomātājam radītajiem zaudējumiem.

Zaudējumu apmēra viens no priekšnoteikumiem ir zaudējumu apmērs. Tas ir jāpierāda personai, kas uzskata, ka zaudējumi ir radušies. Zaudējumu apmēru var pierādīt dažādiem līdzekļiem, tomēr primāri ir jāvadās no pušu noslēgtajā darījumā paredzētās kārtības. Kā redzams, starp pusēm noslēgtajā līgumā ir noteikta kārtība, kādā zaudējumi tiek novērtēti – to veic Iznomātāja piesaistīts pakalpojumu sniedzējs. Attiecīgi zaudējumi varētu būt iespējamie remonta izdevumi vai, iespējams, starpība starp transportlīdzekļa sākotnējo vērtību un vērtētāja noteikto vērtību (taisnīgi gan pēdējā gadījumā būtu atskaitīt arī attiecīgo nolietojumu). Tikai tad, ja prasītāja ir ievērojusi līgumā noteikto kārtību un vērsusies pie atbildētāja ar prasību segt transportlīdzeklim nodarīto bojājumu kompensāciju, un atbildētājs to nesegtu, prasītājai būtu tiesības prasīt šo kompensāciju tiesas ceļā.

Līdz ar to tiesa secina, ka prasību daļā par kompensācijas par bojājumiem 3378,64 *euro*, transportēšanas izmaksu 247,19 *euro* un transportlīdzekļa remonta izdevumu 29,04 *euro* zaudējumu piedziņu prasītāja nav pierādījusi un ir noraidāma.

[7] Prasītāja lūdz tiesu piedzīt prasītājas labā no atbildētāja līgumsodu, proti, līgumsodu 52,94 *euro*par Līgumā noteikto maksājumu kavēšanu par laika periodu no /Datums C/ līdz /Datums B/ un līgumsodu 1852,97*euro* apmērā saskaņā ar Līguma Speciālo noteikumu 3. punkta 1. apakšpunktu.

Civillikuma 1716. pants noteic, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā).

Civillikuma 1720. pants noteic, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, pirmkārt, ja tieši tā bijis norunāts; otrkārt, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstajā laikā.

[7.1] Līguma Vispārīgo noteikumu 9.3. apakšpunkts paredz, ka iznomātājam (prasītājai) ir tiesības piemērot nomniekam (atbildētājam) līgumsodu 0,5 % apmērā no kavētās summas par katru kavējuma dienu.

Ievērojot to, ka atbildētājs nav veicis maksājumus nomas līgumā noteiktajā kārtībā un termiņos, tiesa atzīst, ka ir iestājies parādnieka samaksas nokavējums. Tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas līgumsoda 52,94 *euro*par Līgumā noteikto maksājumu kavēšanu par laika periodu no /Datums C/ līdz /Datums B/ aprēķinu, turklāt līgumsods nepārsniedz Civillikuma 1716. pantā noteikto ierobežojumu – 10 procentus no pamatparāda. Līgums nav apstrīdēts un ir spēkā esošs.

Ievērojot norādīto, tiesa atzīst, ka prasītājam ir tiesības prasīt līgumsoda samaksu par saistību izpildes kavējumu un par labu prasītājai ir piedzenams līgumsods par maksājuma kavējumu 52,94 *euro*par Līgumā noteikto maksājumu kavēšanu par laika periodu no /Datums C/ līdz /Datums B/.

[7.2] Nomas līguma speciālo noteikumu 3. punkts paredz atbildētāja pienākumu līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumā samaksāt līgumsodu.

Līguma Speciālo noteikumu 2. punktā noteikts, ka nomas termiņš ir 60 mēneši, t.i., līdz /Datums G/, bet minimālais nomas termiņš ir 18 mēneši. Savukārt saskaņā ar minēto noteikumu 3. punkta 1. apakšpunktu, ja Līgums tiek izbeigts pirms minimālā nomas termiņa beigām un no līguma noslēgšanas ir pagājuši mazāk par 6 (sešiem)

mēnešiem, tad nomniekam jāmaksā iznomātājam līgumsods par Līguma pirmstermiņa izbeigšanu minimālās nomas termiņa laikā 7 mēnešu nomas maksājumu apmērā.

Tiesu praksē, analizējot līgumsoda samērīgumu ilgtermiņa nomas līgumos, secināts, ka šādā situācijā līgumsoda samērīgums vērtējams attiecībā pret visu noslēgto nomas līguma periodu, t.i., summu, kādu par iznomāto automašīnu prasītāja būtu saņēmusi, ja līgums netiktu izbeigts (*piem. sk. Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas /Datums F/ sprieduma lietā N*r.C71199222 ECLI:LV:VAT:2022:1027.C71199222.7.S 8.-9.lpp.).

Savukārt juridiskajā literatūrā norādīts, ka līgumsods par saistības neizpildi vispār uzskatāms par līgumā pielīgtās saistības neizpildes radīto zaudējumu līgumā normētu minimumu, turklāt līgumsoda ņēmējs atbrīvojas no zaudējumu apmēra pierādīšanas (*sk. /Persona C/, /Persona B/ Līgumsoda reforma. /Datums E/ Jurista Vārds. Nr.49 (800)*).

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1716. un 1717. pantu, tiesa secina, ka līgumsods 1852,97 *euro* par Līguma pirmstermiņa izbeigšanu ir samērīgs, pamatots un tāpēc apmierināms.

[7.3] Prasība daļā par parāda piedziņas izdevumu 15 *euro*piedziņu ir apmierināma, pamatojoties uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6. pantu un Ministru kabineta /Datums D/ noteikumu Nr. 61 “Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi” 2. punktu.

[8] Civilprocesa likuma 41. panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram (..).

Tā kā prasība apmierināta daļā par 2526,64 *euro* piedziņu, no atbildētāja prasītājas labā piedzenama valsts nodeva 287,25 *euro*, kas aprēķināta proporcionāli prasības apmierinātajai daļai (59,4 %).

[8.1] Tiesa atzīst par pamatotu arī prasītāja lūgumu piedzīt no atbildētāja ar lietas vešanu saistītos advokāta izdevumus 200 *euro*. Izdevumi advokāta palīdzības samaksai atlīdzināmi atbilstoši Civilprocesa likuma 44. panta pirmajai un otrajai daļai.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 5., 8., 39. pantu, 41. panta pirmo daļu, 92.–97. pantu, 189.–193. un 195. pantu, 208.^{1} pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļā.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, par labu /Nosaukums B/, reģistrācijas numurs /Reģistrācijas Nr. A/, nomas maksas parādu 529,42*euro*, līgumsodu par Līguma pirmstermiņa pārtraukšanu 1852,97 *euro*, līgumsodu par nomas maksas samaksas kavēšanu 52,94 *euro* par laiku no no /Datums C/ līdz /Datums B/, administratīvās izmaksas 20*euro*, OCTA polises izdevumus 56,31 *euro*, parāda piedziņas izdevumus 15 *euro*, valsts nodevu 287,25 *euro* un ar lietas vešanu saistītos advokāta izdevumus 200 *euro*, kopā 3013,89 *euro* (trīs tūkstoši trīspadsmit *euro*, 89 centi), samaksu veicot /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr. /Reģistrācijas Nr. A/, norēķinu kontā /IBAN A/.

Noteikt /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr. /Reģistrācijas Nr. A/, tiesības no šī sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei saņemt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, likumiskos procentus 6% (sešus procentus) gadā no piedzītās, nesamaksātās kopsummas 3013,89*euro*.

Noraidīt prasību daļā par kompensācijas par bojājumiem 3378,64 *euro*, transportēšanas izmaksu 247,19 *euro* un transportlīdzekļa remonta izdevumu 29,04 *euro* zaudējumu piedziņu.

Noteikt atbildētājam termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Maksājumus apliecinoši dokumenti sprieduma labprātīgas izpildes termiņā iesniedzami Zemgales rajona tiesai Tukumā.

Prasītāja spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Zemgales apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Zemgales rajona tiesai, termiņu sprieduma pārsūdzēšanai skaitot no sprieduma pasludināšanas dienas /Datums A/.

Atbildētājam ir tiesības 20 dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas iesniegt Zemgales rajona tiesai pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese (paraksts*) I.Mudele

*Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu